

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Zdeňka Kühna, soudce Ondřeje Mrákoty a soudkyně Michaely Bejčkové v právní věci žalobců: **a) Bc. L. R. a b) T. R.**, oba zast. Mgr. Bc. Lukášem Bělským, advokátem se sídlem Domažlická 1256/1, Praha 3, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 427/31, Brno, proti rozhodnutím žalovaného ze dne 16. 1. 2019, čj. 1297/19/5200-10424-700519, a ze dne 25. 1. 2019, čj. 3123/19/5300-22442-706033, v řízení o kasační stížnosti obou žalobců proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 21. 10. 2019, čj. 8 Af 15/2019-65,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žádný z účastníků **ne má** právo na náhradu nákladů řízení.
- III.** Ustanovenému zástupci žalobců Mgr. Bc. Lukáši Bělskému, advokátu, **se přiznává** odměna a náhrada hotových výdajů ve výši **11 120 Kč**, která mu bude proplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobci podali u městského soudu žalobu proti celkem čtyřem rozhodnutím žalovaného. Městský soud žalobu zčásti vyloučil k samostatnému projednání (usnesení ze dne 16. 7. 2019, čj. 8 Af 15/2019-50). V řízení pod touto spisovou značkou dále projednával jen žalobu proti dvěma rozhodnutím žalovaného ze dne 16. 1. 2019 a 25. 1. 2019, citovaným v záhlaví tohoto rozsudku.

[2] Žalovaný rozhodnutím ze dne 16. 1. 2019 zamítl odvolání žalobce a) proti rozhodnutí ze dne 11. 6. 2018, kterým správce daně opravil zřejmé nesprávnosti rozhodnutí ve věci nevrácení daňového přeplatku. Druhým rozhodnutím ze dne 25. 1. 2019 pak žalovaný zamítl odvolání proti platebním výměřům na daň z přidané hodnoty (DPH) za zdaňovací období první až čtvrtý kvartál roku 2016, jimiž byla žalobci a) vyměřena daň v úhrnné výši téměř 65 tis. Kč.

[3] Městský soud usnesením ze dne 21. 10. 2019 odmítl žalobu žalobkyně b) proti shora označeným rozhodnutím žalovaného (výrok I) a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o této žalobě (výrok III). Dále rozhodl, že se odmítá žaloba žalobce a) proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 1. 2019 (výrok II) a že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o této žalobě (výrok IV). Konečně žalobci a) nepřiznal osvobození od soudních poplatků (výrok V) a neustanovil mu zástupce pro řízení (výrok VI).

[4] Proti usnesení městského soudu podali žalobci (stěžovatelé) kasační stížnost. Ustanovený zástupce dne 10. 3. 2020 zaslal doplnění důvodů kasačních stížností obou stěžovatelů. Stěžovatel a) napadl výroky II, IV, V a VI shora označeného usnesení městského soudu. Stěžovatelka b) napadla výroky I a III téhož usnesení. Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

[5] Kasační stížnosti mají požadované náležitosti, byly podány včas a osobami oprávněnými. Důvodnost kasačních stížností NSS posoudil v mezích jejich rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.); neshledal přitom vady, jimiž by se musel zabývat i bez návrhu.

[6] Kasační stížnosti nejsou důvodné.

Ke kasační stížnosti stěžovatele a)

[7] Ve vztahu **k výroku II**, jímž městský soud pro opožděnost odmítl žalobu proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 1. 2019, jsou kasační námitky liché. Dle doručky datové zprávy bylo toto rozhodnutí žalovaného doručeno stěžovateli a) téhož dne, tj. 16. 1. 2019, což potvrzuje i sám stěžovatel a) v bodě 6 kasační stížnosti. Od tohoto data se odvíjela dvouměsíční lhůta k podání žaloby (§ 72 odst. 1 s. ř. s.), která měla skončit 16. 3. 2019 (sobota), avšak dle § 40 odst. 3 s. ř. s. bylo posledním dnem k podání žaloby až pondělí 18. 3. 2019 (nejbližší následující pracovní den). Městský soud nicméně žalobu obdržel prostřednictvím datové schránky dne 28. 3. 2019, tj. jednoznačně po uplynutí lhůty k podání žaloby. Závěr městského soudu o opožděnosti žaloby proti tomuto rozhodnutí žalovaného je tedy namístě. Na tom nemohou nic změnit ani námitky, že stěžovatel a) byl „nezákonným“ rozhodnutím žalovaného zkrácen na právech, či to, že vůči němu jako právnímu laikovi nelze formalisticky vykládat ustanovení o lhůtě k podání žaloby.

[8] Jelikož se městský soud nemohl zabývat věcnou stránkou sporu, nebylo ani namístě, aby řešil návrh stěžovatelů na provedení důkazu listinami, které se vztahovaly k posouzení věci samé. Ze stejných důvodů není namístě nyní řešit samotný nárok na odpočet DPH z plnění uvedených na fakturách č. 300, 600, 900 a 1200 vydaných společností TRISIA, ani otázku výsledku či vysvětlení PhDr. H. či to, zda jsou jednotlivá tvrzení stěžovatele a) pravdivá a odkazy na citovaná rozhodnutí soudů trefná.

[9] Na tomto místě NSS souhlasí se stěžovatelem a), že městský soud se doposud nezabýval jeho žalobou v rozsahu, ve kterém napadl druhé rozhodnutí žalovaného, tzn. rozhodnutí ze dne 25. 1. 2019. Ovšem NSS nemá pochyb, že městský soud se bude touto částí žaloby zabývat teprve v dalším řízení, jehož předmět se „vykrystalizoval“ tím, že městský soud z procesních důvodů odmítl žalobu stěžovatelky b) [výrok I napadeného usnesení] a část žaloby stěžovatele a) [výrok II téhož usnesení]. To je patrné mj. i z pořadí výroků napadeného usnesení, kdy městský soud rozhodl o žádosti o osvobození od soudních poplatků a o žádosti o ustanovení zástupce až ve výrocích V a VI, tj. ve výrocích, které stěžovateli a) sdělují, že pro účely dalšího řízení nebude osvobozen od soudních poplatků a není mu ani ustanoven zástupce. Řízení vedené

pokračování

pod sp. zn. 8 Af 15/2019 tedy neskončilo. Městský soud bude ještě muset vydat rozhodnutí ve věci žaloby stěžovatele a) proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 1. 2019.

[10] Nezákoný není ani nákladový **výrok IV** napadeného usnesení. Městský soud neměl za situace, kdy výrokem II odmítal žalobu stěžovatele a), jinou rovnocennou možnost než rozhodnout o nákladech řízení dle § 60 odst. 3 s. ř. s.

[11] Konečně **k výrokům V a VI** napadeného usnesení. Městský soud měl za to, že tvrzení stěžovatele a) o jeho majetkových poměrech jsou nedostatečná a nedůvěryhodná. Proto ho neosvobodil od soudních poplatků ani mu neustanovil zástupce.

[12] NSS předesílá, že účastníka lze osvobodit od soudních poplatků pouze tehdy, bude-li řádně osvědčeno, že pro jeho celkové poměry nelze setrvávat na povinnosti soudní poplatek uhradit (§ 36 odst. 3 s. ř. s.). Rozhodnutí o tom, zda lze přiznat účastníku osvobození od soudních poplatků, se váže na prokázání okolnosti, že účastník nemá k jejich úhradě dostatečné prostředky. Je přitom výlučně na účastníku, aby svoji finanční a majetkovou situaci soudu dostatečně konkrétně popsal a předložil doklady prokazující nedostatek finančních prostředků. Pokud účastník tuto povinnost nesplní, soud jeho výdělkové a majetkové možnosti sám z úřední povinnosti nezjišťuje (srov. např. rozsudek ze dne 25. 1. 2005, čj. 7 Azs 343/2004-50, č. 537/2005 Sb. NSS) a za předpokladu, že byl účastník řádně poučen (§ 36 odst. 1 s. ř. s.), takovou žádost zamítne. Stejně tak soud takovou žádost zamítne, jsou-li údaje sdělené účastníkem nevěrohodné, popř. neúplné (podrobněji rozsudek ze dne 26. 8. 2009, čj. 1 As 39/2009-88, č. 1962/2010 Sb. NSS).

[13] Dlužno uvést, že řízení o kasační stížnosti je ovládáno zásadou dispoziční. Obsah a kvalita kasační stížnosti v podstatě předurčují obsah a kvalitu rozhodnutí soudu. Je-li tedy kasační stížnost kuse zdůvodněna, je tak předurčen nejen rozsah přezkumné činnosti soudu, ale i obsah jeho rozhodnutí (viz rozsudek rozšířeného senátu ze dne 24. 8. 2010, čj. 4 As 3/2008-78, č. 2162/2011 Sb. NSS, bod 32).

[14] Ve smyslu právě uvedeného nemohou obecně formulované námitky stěžovatele a) jakkoli zpochybnit pečlivě odůvodněné závěry městského soudu (body 22 až 41 napadeného usnesení). Stěžovatel a) nejdříve požádal o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce, aniž uvedl, proč by soud měl jeho žádostem vyhovět (viz žaloba ze dne 27. 3. 2019). Městský soud jej přípisem ze dne 7. 5. 2019 vyzval, aby do patnácti dnů sdělil současné osobní, majetkové a výdělkové poměry, k čemuž mu zaslal k vyplnění standardní formulář. Stěžovatel a) na výzvu odpověděl dne 24. 5. 2019. Zaslal vyplněný formulář, v němž mj. uvedl, že není zaměstnán, protože vede „*nedobrovolná soudní řízení se 100 % viníky 2 autonehod s ublížením na zdraví*“. Žádný zaměstnavatel by mu prý netoleroval časté absence spojené s účastí u soudních jednání a porady s advokáty. Proto podniká v oblasti správy sítí a provozuje zprostředkovatelskou činnost. Dle doloženého přiznání k dani z příjmů fyzických osob měl v roce 2018 příjmy ve výši přes 343 tis. Kč a výdaje související s těmito příjmy dosáhly výše téměř 315 tis. Kč. Z tohoto podnikání tedy stěžovatel a) tvrdil zisk jen ve výši necelých 29 tis. Kč za celý rok 2018. Tvrdil, že majetek větší hodnoty nemá. Dluhy měl na zdravotním a sociálním pojištění a pak z půjčky na samostatnou výdělečnou činnost. Uvedl, že platí místní poplatky a dle aktuálních možností i nájemné (nespecifikoval výši těchto nákladů). Také tvrdil, že je na něm finančně závislá jeho matka, stěžovatelka b), která je osobou s těžkým zdravotním postižením. Matce dle její aktuálních potřeb nepravidelně pomáhá.

[15] Dne 2. 9. 2019 městský soud stěžovatele a) vyzval, aby věrohodným způsobem doložil, že skutečně nemá dostatečné prostředky ve smyslu § 36 odst. 3 s. ř. s. Soud přitom stěžovatele a) upozornil, že z tvrzených příjmů za rok 2018 plyne, že má průměrný měsíční příjem pod hranici 2 400 Kč, což se soudu jevílo jako částka nedostatečná k zajištění běžných životních potřeb.

[16] Stěžovatel a) na to reagoval přípisem ze dne 17. 9. 2019. Vedle sáhodlouhého popisu svých životních nesnází uvedl též to, že jako výdaje v rámci podnikatelské činnosti vede také nutné výdaje k obhajobě svých práv, tzn. výdaje na prostory, počítače, tiskárnu, telefon, internetové připojení a celou řadu dalších potřebných věcí, např. obvyčejné tužky, složky pro spisy. Jeho příjmy se tak tímto „*nedobrovolně anulují*“.

[17] Městský soud pak nyní napadeným usnesením stěžovatele a) neosvobodil od soudních poplatků a neustanovil mu zástupce. Přes výše uvedené měl za to, že stěžovatelova tvrzení jsou nedostatečná a nedůvěryhodná.

[18] NSS se ztotožňuje s městským soudem. Není pravda, že by se městský soud v tomto směru nedostatečně vypořádal s tvrzeními stěžovatele a) či jím doloženými skutečnostmi. Soud stěžovatele a) vzorně vyzval, ať *opětovně* ozřejmí, z čeho žije. Pochybnosti o výši příjmu ve vztahu k výši výdajů, jak je stěžovatel uvedl v přiznání k dani z příjmů, byly namíste (viz bod [12] shora). Není udržitelné, aby člověk dlouhodobě vyžil z necelých 2 400 Kč měsíčně, natož v Praze a v nájemním bytě. Na tom nic nemění tvrzení, že stěžovatel a) do přiznání k dani z příjmů zahrnul i výdaje na své soudní spory (k obdobným případům téhož stěžovatele a) viz např. rozsudky ze dne 17. 4. 2019, čj. 3 As 50/2019-22, bod 11 a násl.; ze dne 25. 6. 2019, čj. 9 Afs 183/2019-63, bod 9; ze dne 11. 7. 2019, čj. 1 Afs 98/2019-61, body 12 a násl.; ze dne 9. 1. 2020, čj. 2 Afs 323/2019-83, bod 13, a co do stejného období, resp. důvěryhodnosti údajů ze stejného přiznání k dani, viz rozsudek ze dne 15. 11. 2019, čj. 5 As 213/2019-18, body 15 a násl.), a to o to víc, že výši těchto výdajů nijak nespecifikoval. Ve smyslu zcela obecných kasačních výtek tedy ob stojí závěry, na nichž městský soud založil výroky V a VI napadeného usnesení (bod [13] shora).

Ke kasační stížnosti stěžovatelky b)

[19] **Výrokem I** napadeného usnesení městský soud odmítl žalobu stěžovatelky b) proti oběma shora specifikovaným rozhodnutím žalovaného, jelikož měl za to, že tato rozhodnutí se nijak netýkají práv stěžovatelky b).

[20] NSS s tímto závěrem plně souhlasí. Obě rozhodnutí žalovaného byla vydána ve věci daňového subjektu stěžovatele a) jako fyzické osoby podnikající se sídlem Opatovická 160/18, Praha 1, nikoliv ve věci stěžovatelky b). NSS nezjistil žádnou přímou souvztažnost těchto rozhodnutí k osobní sféře stěžovatelky b) [§ 65 odst. 1 s. ř. s.]. Na tom nic nemění ani její velmi obecná tvrzení, že daňová povinnost stěžovatele a) v roce 2016 se vlastně váže k podnikání jeho matky, stěžovatelky b) v letech 2005 či 2006, jelikož on toto její podnikání z důvodu pozastavení jejího živnostenského oprávnění převzal (k dispoziční zásadě viz bod [13] shora). Stěžovatelka b) zejména vůbec neprokázala, jak by nárok stěžovatele a) na odpočet DPH z plnění uvedených na jím předložených fakturách společnosti TRISIA č. 300, 600, 900 a 1200 (faktury, které měly prokazovat jeho výdaje v roce 2016) mohl souviset se „spícím“ podnikáním stěžovatelky b) (k tomu viz bod [8] shora), *nota bene* za situace, kdy ředitelka TRISIA správci daně sdělila, že stěžovatelka b) sice měla před rokem 2006 od nich pronajaté prostory, avšak nájemní smlouva byla dávno ukončena.

pokračování

[21] Proto nemůže být kasační stížnost důvodná ani v části, v níž stěžovatelka b) brojí proti **výroku III** usnesení městského soudu o nákladech řízení (srov. obdobně bod [10] shora).

[22] S ohledem na výše uvedené NSS zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta poslední s. ř. s.). O náhradě nákladů řízení rozhodl podle § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatelé nemají právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť ve věci neměli úspěch; žalovanému náklady řízení nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

[23] Usnesením ze dne 12. 2. 2020 NSS ustanovil stěžovatelům zástupce. Odměnu za zastupování v tomto případě hradí stát (§ 35 odst. 10 s. ř. s.). NSS přiznal ustanovenému zástupci odměnu za dva úkony právní služby, a to za převzetí a přípravu zastoupení a dále za sepsání a podání kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)]; nominální odměna za úkon ve výši 3 100 Kč [§ 7 bod 5 aplikovaný na základě § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu] a 300 Kč jako paušální náhrada hotových výdajů (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Jelikož advokát v řízení zastupoval dva stěžovatele, podle § 12 odst. 4 advokátního tarifu mu náleží za každou další *zastupovanou osobu mimosmluvní odměna snížená o 20 %*. Odměna za zastupování za dva úkony právní služby za každého ze stěžovatelů, snížená o 20 %, tj. $2 \times \{2 \times [3100 - (3100 \times 0,2)]\}$, činí 9 920 Kč, k čemuž je třeba připočíst paušální náhradu hotových výdajů ve výši $2 \times (2 \times 300 \text{ Kč}) = 1 200 \text{ Kč}$. Celkem tedy jde o částku $9 920 + 1 200 = 11 120 \text{ Kč}$. Tato částka bude advokátovi vyplacena z účtu NSS do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í: Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 2. června 2020

Zdeněk Kühn
předseda senátu